

Handikappomsorgsnämnden

LSS-kommitténs slutbetänkande Möjlighet att leva som andra. Ny lag om stöd och service för vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)

Rubricerat slutbetänkande är nu ute på remiss. Vissa kommuner har anmodats att svara och övriga kommuner har möjlighet att svara. Efter remissförfarandet väntas SOU:n resultera i en proposition. Slutbetänkandet är lämnat i stor enighet av en parlamentarisk kommitté.

SKL har givit ett huvudremiss svar. Region Gävleborg har samlat kommunerna i länet i syfte att lämna ett gemensamt remissvar beträffande rubricerat betänkande. En arbetsgrupp, bestående av representanter från länets kommuner, har träffats och gemensamt formulerat förslag till yttrande. Remisstiden är förlängd till 27 februari. Arbetsgruppen har tagit del av dels LSS-kommitténs slutbetänkande (SOU 2008:77) dels SKL: s förslag till yttrande. Kommunernas svar bygger på det som arbetsgruppen gemensamt kommit fram till.

Handikappomsorgsnämnden i Sandviken har valt att själva lämna ett remissvar för möjligheten att påverka samt för att tillägga vad lagändringen förväntas ge för konsekvenser i just Sandviken. Remissvaret följer i redovisningen betänkandets disposition.

Handikappomsorgsnämnden föreslås besluta

att anta remissvaret som sitt eget

Ingela Söderlind
Handläggarchef/utvecklare

Handikappomsorgsförvaltningen

Postadress	Besöksadress	Telefon	e-post	Organisationsnummer
Sandvikens Kommun 811 80 Sandviken	Vallhovskroken 3 81180 Sandviken	026-240000 (vx) 026-241938 (dir)	ingela.soderlind@sandviken.se	212000-2346
		Fax 026-273339	Internet www.sandviken.se	Plusgiro 32228-9
		Mobil		

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

LSS-kommitténs slutbetänkande Möjlighet att leva som andra. Ny lag om stöd och service för vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)

Handikappomsorgsnämnden i Sandviken har valt att själva lämna ett remissvar för möjligheten att påverka samt för att tillägga vad lagändringen förväntas ge för konsekvenser i just Sandviken. Remissvaret följer i redovisningen betänkandets disposition.

Kommunens synpunkter samt de tillägg som förekommer har markerats med kursiv stil. Utvalda delar kommenteras.

4.1 Behövs LSS som rättighetslag?

1. LSS ska finnas kvar som rättighetslag för personer med omfattande stödbehov till följd av stora och varaktiga funktionsnedsättningar.
2. Regeringen bör göra en samlad översyn av hur SoL fungerar som redskap för att uppnå de handikappolitiska målen. En stor del av verksamheten enligt LSS förutsätter en väl fungerande socialtjänst.

4.2 LSS – en lag om sociala tjänster

1. Regleringen av de insatser och uppgifter som nu anges i LSS och LASS samlas och förtydligas i en lag så att det inte ska råda någon tvekan om stödets och servicens karaktär av sociala tjänster.
2. Regeringen bör skyndsamt utreda en särskild reglering av skyddsåtgärder i verksamheter med stöd, service, omsorg och omvårdnad för personer med funktionsnedsättningar. Utgångspunkten bör vara att dessa åtgärder inte ska ske med stöd enligt LSS eller SoL, men inte heller i en gråzon där åtgärderna saknar laglig grund.

Handikappomsorgsförvaltningen

Postadress	Besöksadress	Telefon	e-post	Organisationsnummer
Sandvikens Kommun 811 80 Sandviken	Vallhovskroken 3 81180 Sandviken	026-240000 (vx) 026-241938 (dir)	ingela.soderlind@sandviken.se	212000-2346
		Fax 026-273339	Internet www.sandviken.se	Plusgiro 32228-9
		Mobil		

3. Det införs en regel i LSS som ger den enskilde rätt att få företräde inför nämnden i ett ärende som rör myndighetsutövning gentemot denne.
4. Regeringen bör överväga att införa handlägningsregler i LSS för att stärka den enskildes rätt enligt lagen.

4.3 Vilka syften och mål ska lagen ha?

1. De syften, mål, inriktningar och kvalitetsnivåer som anges i LSS redigeras i syfte att tydliggöra sammanhang och syfte. I dag är de utspridda i olika paragrafer och under olika rubriker.
2. Regeringen bör särskilt uppmärksamma skillnader i syften och målsättningar mellan LSS och SoL vid en översyn av hur den senare lagen fungerar som redskap för att uppnå de nationella målen för handikappolitiken. Det bör då prövas om SoL ska kompletteras med en bestämmelse om att personer med funktionsnedsättning som får bistånd med anledning av funktionsnedsättningen genom detta ska tillförsäkras goda levnadsvillkor.

4.4 Personkretsen

1. Den nuvarande personkretsen med dess tre grupper ska i princip bestå.
2. I personkrets 1 ändras "autism och autismliknande tillstånd" till "autismspektrumtillstånd"
3. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att sammanfatta kunskapsläget kring vilka diagnoser som ingår i autismspektrumet, att närmare precisera vilka diagnoser som ska ingå i personkrets 1 samt att ge ytterligare vägledning till kommunerna om hur tillämpningen ska göras.
4. En generell gräns för nybeviljande av insatser enligt LSS vid 65 år bör införas i lagen. Gränsen bör gälla alla de tre grupper som anges i personkretsen.

4.5 Ett barnperspektiv i LSS

1. En bestämmelse införs i LSS för att stärka barnens ställning inom lagens tillämpningsområde. Bestämmelsen svarar mot artikel 3 i FN:s barnkonvention och innebär att när åtgärder rör barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver.
2. En bestämmelse om barns rätt att få relevant information och att komma till tals beträffande åtgärder som rör dem införs i LSS. När en åtgärd rör ett barn ska barnets inställning så långt det är möjligt klarläggas. Hänsyn ska tas till barnets vilja med beaktande av dess

ålder och mognad. För att kunna uttrycka sin inställning måste barnet ha tillgång till information om den aktuella åtgärden och om det finns möjlighet att välja åtgärd, de följder som de olika åtgärderna kan tänkas få.

3. Regeringen bör uppdra åt Socialstyrelsen att ta fram metoder som kan användas för att säkerställa att barns och ungas inställning och synpunkter kommer fram inför beslut om insatser och också i det dagliga arbetet med barn med olika former av funktionsnedsättningar.
4. Om regeringen bedömer att en bestämmelse bör införas i SoL som ger socialnämnden rätt att tala med barn utan vårdnadshavarens samtycke i alla utredningar enligt 11 kap 1 SoL bör man även överväga om det finns behov av motsvarande bestämmelse i LSS.
5. En obligatorisk registerkontroll införs av personer som ska arbeta som personliga assistenter åt barn och unga. Kravet på registerkontroll ska dock inte omfatta den som är vårdnadshavare för den assistansberättigade. Motsvarande registerkontroll införs också för dem som söker anställning i annan verksamhet enligt LSS. Den som erbjuds anställning, uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande ska lämna registerutdrag.
6. När registerkontroll underläts i enskild verksamhet enligt LSS ska tillståndet kunna återkallas. Sanktioner ska endast kunna användas när underlåtenheten är av allvarligt slag.
7. Kontrollen av personliga assistenter och personal inom LSS-området bör jämföras med den av skolpersonal när det gäller vilka brott som ska anges i utdrag ur belastningsregistret, giltighetstid och återlämnande. Registerutdrag eller kopia av det ska bevaras under minst två år från det att anställningen, uppdraget, praktiktjänstgöringen eller liknande påbörjades.
8. Tillsynsmyndigheten bör i sitt arbete informera om den rätt arbetsgivare har att inom bl a. vård av utvecklingsstörda eller vård av barn och ungdom få ett utdrag ur belastningsregistret i fråga om den som den enskilde avser att anställa eller anlita som uppdragstagare.

5. Huvudmannaskap för stöd och service

1. Staten ska ha ett samlat huvudmannaskap för beslut om och finansiering av insatsen personlig assistans.
2. Regeringen bör, vid uppföljningen av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken år 2010, särskilt uppmärksamma den splittrade ansvarsfördelningen med olika huvudmän inom och utom LSS-området.

3. Regeringen bör följa upp och utvärdera effekterna av statligt huvudmannaskap för personlig assistans, och andra åtgärder som vi föreslår, och därefter bedöma om det behövs ytterligare förändringar av ansvarsförhållandena.

6.2 Reglering och ansvar

1. LASS ska upphävas och tillämpliga delar av lagen inarbetas i LSS
2. Staten ska överta kommunernas uppgifter att betala ut sjuklöneersättning till enskilda assistansanordnare samt att besluta om tillfälligt utökad personlig assistans och verkställa dessa beslut. Kommunerna ska inte längre vara skyldiga att svara för finansieringen av de första 20 timmarna per vecka av den personliga assistans som staten beslutar om.
3. En ny regel införs i LSS för att tydliggöra att kommunen i vissa fall även fortsättningsvis ska ha rätt att få ersättning från Försäkringskassan när en person som ansökt om personlig assistans behöver sådant stöd under den tid myndigheten utreder ansökan.

Sandviken kommuns ställningstagande:

Kommunerna har hittills oftast fattat beslut om personlig assistans enligt LSS i avvaktan på beslut från Försäkringskassan. Den möjligheten försvinner när kommunernas del av huvudmannaskapet för personlig assistans övertas av staten. Sandvikens kommun tillstyrker förslag 3 men har invändningar mot att en kommun endast ska få ersättning i de fall beslut fattats om personligt utformat stöd enligt 4 kap. 1 § SoL. Samtliga kommunala insatser innebär i detta läge en övervältring av kostnader från stat till kommun som självklart bör ersättas. Sandvikens kommun vill här särskilt understryka att någon ersättning överhuvudtaget inte blir aktuell om Försäkringskassan fattar sina beslut utan dröjsmål. Försäkringskassans möjlighet att fatta provisoriska beslut måste nyttjas

6.3 Behov

1. Ett golv för rätten till personlig assistans på minst 20 timmars grundläggande behov per vecka ska införas.
2. Det grundläggande behov som avser att kommunicera ska omfatta tid som behövs för att kommunikation med andra överhuvudtaget ska vara möjlig för meningsutbyten mellan den enskilde och andra personer än dennes personliga assistenter.
3. Det grundläggande behov som avser annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade ska tas bort när det finns en samlad lösning för skydds- och begränsningsåtgärder bland dem som ingår i personkretsen i LSS.

4. Det ska införas ett krav på både grundläggande behov och andra behov för rätt till personlig assistans så att den som enbart har stadigvarande omvårdnadsbehov inte kan beviljas personlig assistans. Barn och unga ska dock, tills de fyllt 21 år, ha rätt till personlig assistans även om de endast har grundläggande behov.
5. Dubbel assistans ska beviljas först efter att möjligheterna att tillgodose behoven genom hjälpmedel och bostadsanpassningar har prövats.
6. LSS ska förtydligas så samtliga behov utreds och beräknas efter en enhetlig modell – även de andra behov som den enskilde har utöver de grundläggande behoven och som gäller aktiviteter i samband med boende, delaktighet i samhällslivet, träning och egenvård.
7. Försäkringskassan bör få i uppdrag att utarbeta normering och rutiner för handläggning av ansökningar om tillfälligt utökad personlig assistans från personer som redan har ett beslut om assistansersättning.
8. Regeringen bör undersöka möjligheterna till en gemensam finansiering av stat och landsting av personlig assistans som utförs i nära anslutning till sjukvård.
9. Regeringen bör ta initiativ till att den tidsperiod som en assistansberättigad i vissa fall kan ha med sin personliga assistent under sjukhusvistelse förlängs.

Sandviken kommuns ställningstagande:

Flera av förslagen (1-4) innebär att syftet med den personliga assistansen tydliggörs. Detta är enligt Sandvikens kommun i och för sig eftersträvansvärt men Sandvikens kommun vill påtala den uppenbara risk som finns att förslagen leder till kostnadsökningar för kommunerna – konsekvenser som bör beräknas och finansieras.

Förslag 3 innebär att det femte grundläggande behovet ”-annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade” tas bort. Det har varit svårt att tolka vad detta femte kriterie innebär. Ofta har det handlat om aktiv tillsyn pga fara för sig själv eller andra. En samlad lösning för skydds- och begränsningsåtgärder bland dem som ingår i personkretsen i LSS torde vara en mer enhetlig lösning.

Förslag 4 innebär att det ska införas ett krav på både grundläggande behov och andra behov för rätt till personlig assistans så att den som enbart har stadigvarande omvårdnadsbehov inte kan beviljas personlig assistans. Man kan t.ex. fråga sig hur man hanterar en omprövning hos en person som tappat sina aktiva förmågor och bara behöver stöd med grundläggande behov? För Sandvikens kommun handlar detta

uppskattningsvis om ca 8-10 personer. Hur ska deras livssituation lösas? Är det Handikappomsorgsförvaltningen som ska tillskapa nya boendeplatser eller ska detta lösas inom Äldreomsorgsförvaltningen?

Förslag 5 innebär ett försök att begränsa rätten till dubbelassistans. Hjälpmedel och bostadsanpassningar ska i första hand prövas. Frågan är bara hur detta ska handhas i praktiken. Alla behov av dubbelassistans går inte att bygga bort. Hur bedömer man tex någon med spasticitet som måste förflyttas med hjälp av lift? Dubbelassistans måste i dessa fall ändå kunna komma ifråga.

Förslag 9 angående den förlängda rätten, i vissa fall, att ha sin personliga assistent med sig vid sjukhusvistelse från nuvarande tre veckor till upp till sex månader. Det är svårt att ta ställning i frågan då förslaget inte är närmare utvecklat i texten. Den gällande gränsen på 3 veckor vid sjukhusvistelse bedömer Sandvikens kommun som tillräckligt lång för att överföra kunskap om den enskilde till sjukvården. En längre period ger större svårigheter när det gäller arbetsfördelningen mellan personlig assistent och sjukhuspersonal. Svårigheter med tystnadsplikten kan också uppkomma. Ibland blir det också svårt för sjukhuspersonalen att "ta över" hela behandlingsansvaret om personliga assistenter finns till hands. I de fall sjukhusvistelsen är på annan ort utom pendlingsavstånd för personliga assistenter, blir det svårigheter för arbetstagare och dessutom räcker inte schablonersättningen till res- och boendekostnader samt traktamente.

6.4 Utförande och kvalitet

1. Det ska alltid krävas avtal mellan assistansberättigade och assistansanordnare.
2. Det ska ställas tydligare krav på assistansanordnares ansvar för god kvalitet. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att utarbeta bedömningskriterier som kan användas i tillsynen av assistansanordnare. Bedömningskriterierna ska dock gälla för alla verksamheter med personlig assistans, oavsett om de utförs av kommuner eller enskilda anordnare.
3. Av LSS ska framgå att en enskild verksamhet ska vara av god kvalitet och att tillstånd för enskilda verksamheter får förenas med villkor av betydelse för kvaliteten. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att ta fram ytterligare normering.
4. Uppdraget att anordna personlig assistans för barn och ungdomar ska omfatta ett ansvar för att insatsen utformas så att deras växande och frigörelse främjas och att verka för att anhöriga får det stöd som de kan behöva i sin roll som personliga assistenter för barn och ungdomar. Socialstyrelsen och länsstyrelserna bör få

- i uppdrag av regeringen att ta fram metoder för tillsyn av verksamheter med personlig assistans för barn och ungdomar.
5. Försäkringskassan bör få i uppdrag att aktivt och fortlöpande ge alla som beviljas personlig assistans information om deras rättigheter och skyldigheter i samband med insatsen.
 6. Regeringen bör se över om det är möjligt att vidga lagen om bostadsanpassningsbidrag något så att den också täcker in vissa åtgärder som rör assistenters arbetsmiljö.

Sandviken kommuns ställningstagande:

Förslag 4 innebär att barn och ungdomars växande och frigörelse från anhöriga ska främjas. Socialstyrelsen och länsstyrelserna bör få ett större tillsynsansvar av verksamheter med personlig assistans för barn och ungdomar. Detta ligger i linje med att ett barnperspektiv införs i LSS för att stärka barnens ställning.

Förslag 6 innebär att regeringen bör försöka vidga lagen om bostadsanpassningsbidrag. Sandvikens kommun anser det vara högst tveksamt om detta är önskvärt. Frågan har för övrigt inte alls analyserats av kommittén varför det är svårt att ta ställning.

6.5 Ersättning

1. Regeringen bör förändra konstruktionen av det schabloniserade timbeloppet så att den delas upp i två delar. En del ska avse löne- och lönebikostnader och en del övriga kostnader.
2. Den del av schablonen som avser löne- och lönebikostnader bör differentieras. Assistans som utförs på vardagar mellan 06.00–22.00 ska ersättas med ett belopp. Assistans som utförs under övrig tid ska ersättas med ett annat, högre belopp. Ett krav för att få den högre schablonen är att den personliga assistenten fått OB-ersättning. Denna del av schablonen bör räknas upp enligt dagens modell.
3. Den del av schablonen som avser övriga kostnader bör räknas upp utifrån nettoprisindex, NPI, istället för som i dag med hänvisning till löneutvecklingen inom området. Värdet av ersättningen för övriga kostnader bör dessutom justeras nedåt så att det i penningvärde likställs med ersättningen vid införandet av det schabloniserade timbeloppet år 1997.
4. Kostnaden för vikarier i samband med ordinarie assistentens sjukdom bör vid fastställandet av det schabloniserade timbeloppet räknas in i schablonen.
5. Regeringen bör i sitt arbete med att fastställa det schabloniserade timbeloppet beakta effekterna av sitt förslag att sänka de sociala

avgifterna för ungdomar och överväga om schablonbeloppet behöver anpassas i förhållande till detta.

6.6 Tillsyn och kontroll

1. Tillsynen över personlig assistans ska vara en del av den statliga sociala tillsynen. Det gäller även tillsyn av enskilda assistansanordnare.
2. Våra tidigare förslag om tillstånd för att anordna personlig assistans och möjligheter till sanktioner i form av föreläggande och återkallelse av tillstånd samt anmälningsskyldighet för dem som avser att själv anställa sina personliga assistenter bör genomföras även med ett statligt huvudmannaskap. Det ska vara möjligt att återkalla tillstånd att anordna personlig assistans vid ekonomisk misskötsamhet och ett sådant tillstånd ska kunna återkallas interimistiskt och utan att något föreläggande föregått återkallelsen.
3. Tillståndsgivningen bör hanteras av en länsstyrelse för hela landet. Tillstånds- och tillsynsmyndigheterna bör tillföras ytterligare tjänster för uppgifter som avser personlig assistans och som ligger utanför den tillsyn och tillståndsgivning som bedrivs i dag.
4. Försäkringskassan ska ansvara för att de som beviljas personlig assistans får information inför valet av anordnare medan tillstånds- och tillsynsmyndigheten ska ansvara för att uppgifter om beviljade tillstånd för enskilda assistansanordnare är enkelt tillgängliga.
5. Anordnare av assistans ska vara ansvariga för redovisningen av hur medlen använts och också för eventuell återbetalning. Försäkringskassan bör ges möjlighet att kräva den redovisning av anordnare av assistans som behövs för att kontroll av att ersättningen använts på avsett sätt ska kunna ske.
6. Regeringen bör i ett senare skede bedöma hur lång avräkningsperioden ska vara. Det är då viktigt att beakta effekterna av de lagändringar som just har genomförts när det gäller assistansersättningen.

Sandviken kommuns ställningstagande:

Förslag 4 innebär en förenkling för den enskilde om vilka alternativ för personlig assistans som finns att tillgå. Försäkringskassan ska informera den enskilde inför valet av assistansanordnare. Tillstånds- och tillsynsmyndigheten ska ansvara för att beviljade tillstånd för enskilda assistansanordnare är enkelt tillgängliga. Sandvikens kommun ser positivt på denna reglering och ökade tillsyn. Denna förändring torde innebära betydligt större trygghet för den enskilde vilket enbart är

positivt. Detta förslag kan kopplas samman med valfrihetsystemet (LOV), se nedan, som också är avsedd att omfatta kommunala LSS-insatser.

7.1 Övergripande frågor om kvalitet och kostnader

1. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att, i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting, bedöma i vilken utsträckning den behovsbedömningsmodell för personlig assistans som ska vara klar år 2011 kan användas även för andra LSS-insatser och vilka kompletteringar som kan behövas för att detta ska vara möjligt.
2. Socialstyrelsens arbete med kvalitetsindikatorer inom LSS-området bör fortsätta. Kvalitetsindikatorerna bör användas för förbättringsarbete inom verksamheter med stöd och service enligt LSS och för att ge brukare, anhöriga och övriga medborgare information om dessa verksamheter.
3. Socialstyrelsen och länsstyrelserna bör få i uppdrag att utarbeta bedömningskriterier för tillsynen av kommunernas och landstingens uppgifter och insatser enligt LSS.
4. Genom information till kommunerna bör regeringen tydliggöra att den föreslagna lagen om valfrihetsystem (LOV) också är avsedd att omfatta kommunala LSS-insatser.
5. Kommunernas särskilda uppgifter enligt LSS ska kompletteras med en uppgift att upprätta en plan för hur de som omfattas av lagens personkrets ska få sina behov tillgodosedda

Sandvikens kommun ställningstagande:

Förslag 5. Förslaget innebär en tillkommande kommunal uppgift som enligt kommittén kan användas i tillsynssyfte. Uppgiften kräver en systematisk årlig uppföljning/kartläggning av behov hos personer som omfattas av lagens personkrets. En sådan planering kräver också en samverkan mellan fastighetsförvaltning, verksamhetsförvaltning och ekonomiförvaltning m.fl. Sandvikens kommun har sedan ett år tillbaka på eget initiativ påbörjat denna form av inventering. Inventeringar av detta slag är väldigt viktiga i kommunernas planeringsarbete men kräver resurser. Förslaget är en ny pålaga och ska därför också kostnadsberäknas.

7.2 Insatser i annan kommun

1. En kommuns möjlighet att behålla ansvaret för en person som beviljas boende enligt LSS, vilket kommer att tillhandahållas inom en annan kommuns gränser förtydligas. Av LSS (6 kap. 2 §) bör framgå att den beslutsfattande kommunen behåller ansvaret för den enskildes LSS-insatser trots att denne till följd av beslut om

boendeinsats kommer att folkbokföras i en annan kommun. I lagen införs också en ny bestämmelse om att en kommun som tillhandahåller en bostad enligt 4 kap. 1 § 8-10 i en enskild vårdgivares verksamhet belägen i en annan kommun ska meddela den kommunen detta.

2. Vidare förs det in en ny regel i 16 kap. 2 § socialtjänstlagen med innebörden att den kommun som placerar en enskild i en annan kommun även har ett sammanhållet ansvar för dennes stöd- och serviceinsatser enligt LSS. En upplysning om detta förs också in i LSS.
3. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att undersöka om staten ska ta ett större ansvar när det gäller nationella kompetens- och kunskapscenter. Det handlar om enskilda och offentliga verksamheter med stöd och service enligt LSS som är och måste vara tillgängliga för brukare från hela landet eller stora delar av landet. Uppdraget bör omfatta en analys av behovet av ett större statligt ansvar och hur det ska organiseras. Vilka kvalitetskrav som ska ställas på de berörda verksamheterna bör undersökas, liksom om det behövs en statlig delfinansiering av stöd- och serviceinsatser vid de nationella kompetens- och kunskapscentren.

7.3 Insatser med beslut om boende

1. Den nuvarande insatsen boende för vuxna enligt LSS ska delas upp i tre olika insatser: boende i gruppboende, boende i bostad med särskilt service för vuxna och särskilt anpassad bostad.
2. Den som är berättigad till gruppboende eller bostad med särskilt service för vuxna enligt LSS ska dels tillhöra lagens personkrets, dels ha behov av hjälp i sitt boende.
3. Insatserna gruppboende och bostad med särskild service för vuxna ska inte kunna kombineras med personlig assistans.
4. Med skäliga kostnader för fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter avses brukarens kostnad för deltagande i aktiviteten. Den enskilde ska inte ha några kostnader för medföljande personal.
5. Regeringen bör skyndsamt utreda hur den enskilde som fått ett beslut om gruppboende eller bostad med särskild service för vuxna enligt LSS inte ska behöva få merkostnader på grund av sin funktionsnedsättning till följd av hyressättningen för dessa bostäder.
6. Högsta hyra för beräkning av det särskilda bostadstillägget för personer som har ett verkställt beslut om gruppboende eller bostad

med särskild service för vuxna enligt LSS ska likställas med det som idag finns för den som är 65 år eller äldre.

Sandviken kommuns ställningstagande:

Förslag 1. Sandvikens kommun ställer sig positiv till att insatsen Bostad med särskild service delas upp, dock inte i tre delar. Insatsen annan särskilt anpassad bostad bör inte kvarstå som en rättighet i lagen då behovet av en fysiskt anpassad bostad tillgodoses genom bostadsanpassningsbidrag. Enligt Sandviken kommuns uppfattning är det inte heller lämpligt att det i en rättighetslag ingår en insats som varken kommuner eller tillsynsmyndigheter riktigt vet vad den innebär eller förstår när och varför den ska beviljas. Nuvarande insats Bostad med särskild service bör definieras och få enklare och tydligare benämningar än i förslaget. Man behöver använda termer utan risk för missförstånd och oklarheter. Idag finns två huvudformer i Bostad med särskild service i form av gruppboende och serviceboende. Dessa benämningar är enkla och tydliga och skulle med fördel utformas som två olika insatser i lagtexten.

Sandvikens kommun delar kommitténs uppfattning att Bostad med särskild service och personlig assistans inte är förenliga.

7.4 Stöd och service i ordinärt boende

1. Personlig service med boendestöd ska införas som ny insats i LSS. Rätten bör utgå från definitionen av hemtjänst, men ge den enskilde rätt till ett beslut som avser direkt stöd. Rätten till personlig service med boendestöd ska avse högst 40 timmars stöd per vecka. Effekter av detta i förhållande till det särskilda utjämnningssystemet för kommunala LSS-kostnader bör beaktas i den fortsatta beredningen av förslaget.
2. I samband med att den nya insatsen införs tas den nuvarande insatsen ledsagarservice bort ur lagen. Avlösarservice enligt LSS ska inte påverkas av den nya insatsen.
3. Regeringen bör bedöma om det behövs ytterligare klargöranden av vilket stöd och service som personer med dövblindhet kan ges enligt LSS när Socialstyrelsens uppdrag att precisera innebörden av vardagstolkning enligt HSL har avrapporterats.

Sandviken kommuns ställningstagande:

Förslag 1 och 2. Sandvikens kommun har i princip inga invändningar mot ett tydliggörande av att personlig assistans endast är till för personer med de största behoven. Det är dock olyckligt att kommunen föreslås få ansvar för den nya insatsen personlig service med boendestöd för de personer som inte kommer att uppfylla kraven för personlig assistans. Med Försäkringskassan som beslutsfattare av insatsen personlig

assistans men inte för insatsen personlig service finns en uppenbar risk för övervältringsproblem med små möjligheter för kommunerna att påverka utvecklingen. I alla de fall då det inte är självklart att den enskilde uppfyller kraven för personlig assistans kvarstår dessutom samma risk för dubbel handläggning som med nuvarande lagstiftning. Enligt Sandvikens kommuns mening är för delarna med staten som huvudman för båda dessa insatser uppenbara. Med staten som huvudman finns inte heller anledning att införa den föreslagna 40-timmarsgränsen när det gäller personlig service.

Inför den nya insatsen torde den medföra ett behov av kompetensutveckling för personalen. Om detta förslag – och övriga förslag i betänkandet – genomförs 2010 kommer nya krav att ställas på Sandvikens kommuns medarbetare. Det handlar både om en helt ny insats och ökade ambitioner inom redan befintligt arbetsfält. Som kommittén konstaterar i betänkandet har tidigare kompetenssatsningar framför allt kommit att rikta sig till äldreomsorgen. Sandvikens kommun menar att en kraftfull satsning på kompetensutveckling även bör göras inom LSS-området. Ett förslag om en sådan satsning bör finnas med som en del i en framtida proposition.

Även här är det högst angeläget att hitta enkel benämning på insatsen, förslagsvis kort och gott Boendestöd. Det är viktigt för att alla berörda ska veta vilken verksamhet man menar. Både brukare och olika tjänstemän i kommunerna behöver ha ett kort namn på insatsen så att inte vissa använder orden personlig service och andra boendestöd. I sämsta fall börjar man hitta på egna benämningar.

I Sandvikens kommun har vi sedan tidigare en personalgrupp kallad Boendestöd som ger hjälp i hemmet enligt Socialtjänstlagen till personer med psykisk funktionsnedsättning. Förslaget till ny LSS-lagstiftning ger vissa personer inom vårt nuvarande Boendestöd tillhörighet i personkretsgrupp 3 och därmed rätt till nya LSS-insatsen. De flesta personerna inom vårt nuvarande Boendestöd kommer fortsättningsvis få insatsen enligt Socialtjänstlagen. Ska alla få stöd av samma personalgrupp t.ex. kallad Boendestöd oavsett om de beviljats stöd enligt LSS eller SoL? Detta behöver klargöras oavsett vad man kallar insatsen.

I dagsläget i Sandvikens kommun är det ca 15 personer som är beviljad insatsen personlig assistans enligt LSS. Det är ytterligare ca 40 personer som är beviljad insatsen ledsagar service enligt LSS. Dessa personer torde vara den brukargrupp som i framtiden kommer att vara beviljad insatsen Personlig service med boendestöd.

7.5 Sysselsättning

1. För att kunna beviljas daglig verksamhet ska den enskilde vara beviljad aktivitets- eller sjukersättning av Försäkringskassan
2. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att utarbeta riktlinjer för hur den dagliga verksamheten ska utformas så att den grupp som står nära arbetsmarknaden får ökade möjligheter till lönearbete.
3. Personer som beviljas daglig verksamhet enligt LSS ska ha rätt att genomgå en inledande kartläggning för att fastställa hur den dagliga verksamheten bör utformas för att passa den enskilde. Denne ska ha rätt till en aktivitetsplan som ska innehålla en beskrivning av syftet med den dagliga verksamheten.
4. Personer med psykiska funktionshinder i personkrets 3 ska få rätt till daglig verksamhet enligt 9 § 10.
5. Kommunerna ska kompenseras stegvis under tre år för kostnader för ett införande av en rätt till daglig verksamhet för personer med psykiska funktionsnedsättningar i personkrets 3.
6. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att följa utvecklingen av sysselsättningsverksamhet inklusive daglig verksamhet för personer med psykiska funktionshinder.
7. Den officiella statistiken om stöd och service enligt LSS bör omfatta en särskild redovisning av antalet personer med psykiska funktionshinder i personkrets 3 som är beviljade daglig verksamhet enligt LSS.
8. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att kartlägga behovet av meningsfull sysselsättning i form av daglig verksamhet enligt LSS för de som inte har psykiska funktionshinder och tillhör personkrets 3 LSS.
9. Rätt till daglig verksamhet ska gälla till och med det år man fyller 67 år.

7.6 Personligt stöd och individuell planering

1. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att sammanfatta kunskaper och metoder för rekrytering av kontaktperson samt beskriva framgångsfaktorer och möjliga åtgärder för att långsiktigt trygga rekryteringen.
2. Insatsen råd och stöd ska benämnas särskilt expertstöd för att tydligare avgränsas mot annat personligt stöd. Insatsens kärna ska vara kunskapsstöd åt den enskilde.
3. Det riktade statsbidrag som utgår till landstingen för råd och stöd för personer i personkrets 3 ska avskaffas. Istället bör det generella statsbidraget till landstingen utökas med 100 miljoner kronor per år.

- 4 I samband med att en kommunal insats enligt LSS beviljas ska den enskilde erbjudas en individuell plan med beslutade och planerade insatser upprättas i samråd med henne eller honom. Den som har beviljats en LSS-insats ska därutöver kunna begära att en individuell plan upprättas
- 5 Den officiella statistiken om stöd och service enligt LSS ska kompletteras med individuppgifter om särskilt expertstöd samt uppgifter om antalet personer som fått en individuell plan upprättad.

8. Genomförande och konsekvenser

1. Kommunerna ska ompröva besluten om personlig assistans, ledsagarservice och boende under en tvåårsperiod i samband med att den nya lagen träder i kraft så att de kan förändras i enlighet med vad som gäller efter denna tidpunkt.
2. Försäkringskassan bör få i uppdrag att undersöka möjligheterna att hantera rapporteringen av utförd tid och använda medel genom kostnadseffektiva tekniska lösningar i samband med att konstruktionen av det schabloniserade timbeloppet för assistansersättning förändras.
3. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att under perioden 2010–2013 genomföra en samlad uppföljning och utvärdering av åtgärder och effekter inom LSS-området i samband med att den nya lagen genomförs. Tidsperioden är vald under förutsättning att den nya lagen träder i kraft år 2010.

Sandviken kommuns övriga synpunkter

Mot bakgrund av att det vid införandet av LSS år 1994 gjordes en kraftig missbedömning av kostnadsutvecklingen är det angeläget att detta misstag inte upprepas. Denna avstämning bör göras så att en kostnadsövervältring inte sker åt något håll samt att volymer som antas i utredningen följs upp.

Då ett boendestöd har saknats i LSS under alla år och nu äntligen införs är denna insats av somliga efterlängtat. Möjligen kan denna nya insats dämpa efterfrågan på boende. Det torde dock vara svårt att göra några tillförlitliga beräkningar på detta.